

Groenewold

Adviesbureau voor
Milieu & Natuur

Natuurtoets bestemmingsplan
LMB Wielink Westerweg 14
Oosterwolde

Opdrachtgever	ECM Dialoog BV
	Contactpersoon: Eppie Klein
	Namens: LMB Wielink Westerweg 14 8097 PB Oosterwolde

Uitvoering	Groenewold Adviesbureau voor Milieu & Natuur	
	Dossiernummer	2009121
	Versie	Sept.09-1
	Behandeld door	Lex Groenewold
	Datum	16 september 2009

Leeuwerikstraat 66 • 3853 AE • Ermelo • Tel.: 06-533 616 75
Website: www.groenewoldmilieu.nl • e-mail: info@groenewoldmilieu.nl
KvK: 08178662 • BTW: NL117652386B01 • Bank: ING 67.30.02.527

Inhoudsopgave

1	Aanleiding en doel	3
2	Beschrijving situatie:	4
2.1	Relevante wetgeving	4
2.2	Aanpak Natuurtoets	4
3	Plangebied	4
3.1	Voorgenomen ingreep	4
3.2	Mogelijke effecten	5
3.3	Bronnenonderzoek	6
3.4	Locatiebezoek	7
4	Effecten Flora en Fauna	7
4.1	Flora	7
4.2	Amfibieën	7
4.3	Zoogdieren	7
4.4	Vogels	9
4.5	Reptielen	10
4.6	Vlinders	10
4.7	Libellen	10
5	Gebiedsbescherming	11
5.1	Natura 2000	11
5.2	Ecologische Hoofdstructuur (EHS)	11
5.3	Externe werking	12
6	Conclusies en aanbevelingen	13
6.1	Algemeen	13
6.2	Flora- en Faunawet	13
6.3	Natuurbeschermingswet	13
6.4	EHS	13
6.5	Voorbehoud en zorgplicht	14
7	Advies:	14
8	Literatuur:	15
	Bijlagen:	16

Bijlagen:

1. Overzicht situatie
2. Foto's omgeving
3. Info wettelijk kader

1 Aanleiding en doel

Landbouwmechanisatiebedrijf Wielink is sinds medio 1986 in werking op de locatie Westerweg 14 te Oosterwolde, gemeente Oldebroek. De activiteiten zijn echter nooit in het bestemmingsplan geregeld. De heer Wielink heeft een aantal jaar geleden diverse gesprekken met de gemeente Oldebroek en de provincie Gelderland gehad om de activiteiten gelegaliseerd te krijgen. Dat is destijds niet gelukt. Momenteel is de mogelijkheid in het kader van de aanpassing bestemmingsplan Buitengebied gemeente Oldebroek dat alsnog te realiseren.

Voor de bestemmingsplanwijziging is onder meer een natuurtoets nodig om de eventuele gevolgen voor de flora en fauna in beeld te brengen. Adviesbureau Groenewold Milieu & Natuur is gevraagd een oriënterend onderzoek (quick-scan) uit te voeren.

De ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1.

Figuur 1: Ligging plangebied

2 Beschrijving situatie:

2.1 Relevante wetgeving

In verband met de Flora- en Faunawet en de geldende regelgeving in het kader van de Natuurbeschermingswet, is het noodzakelijk om vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen en andere activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek worden de consequenties in beeld gebracht van de beoogde plannen en vindt toetsing plaats.

2.2 Aanpak Natuurtoets

Voorliggende quick-scan is gebaseerd op een locatiebezoek, beschikbare gebiedskennis, verspreidingsgegevens en bekende ecologische principes. Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep in de onderzoekslocaties, zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 4);
- Ten tweede is in kaart gebracht welk gebiedsgericht beleid uitwerking heeft in het gebied (hoofdstuk 5).

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de te verwachten effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten. Ook wordt eventueel vermeld welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) en compenserende maatregelen nodig zijn om aan de zorgplicht te voldoen.

3 Plangebied

3.1 Voorgenomen ingreep

Een overzicht van de situatie is weergegeven op de figuren in Bijlage 1. Op het perceel is een kalverhouderij en het landbouwmechanisatiebedrijf gevestigd. De kalverhouderij is vergund en in het vigerend bestemmingsplan opgenomen. De situatie blijft m.b.t. de kalverhouderij voornamelijk ongewijzigd.

Het ligt in de bedoeling dat vanwege bedrijfsorganisatorische redenen en toekomstige verwachtingen in de bedrijfsvoering, beide bedrijven afzonderlijk verder gaan. Na inpassing in het bestemmingsplan zal de indeling van het terrein worden aangepast. De huidige werkplaats / loods wordt vervangen en uitgebreid door een grotere nieuw te bouwen werkplaats met een bouwvlak van ca. 635 m². De regelgeving van het vigerende bestemmingsplan t.p.v. de locatie laat een voldoende hoog gebouw toe.

De permanente opslag van materieel en werktuigen op het buitenterrein zal verdwijnen. Vanzelfsprekend is de bedrijfsvoering zodanig dat machines, werktuigen en materieel wel tijdelijk gestald worden in het kader van de onderhoudsplanning, afleveren en het aanleveren van materieel.

Het voorgenomen plan kan worden omschreven als ingreep in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor het uitvoeren van de ingreep geldt een vrijstelling van soorten uit Tabel 1 Flora- en Faunawet (zie ook Bijlage 3).

Hoewel het dus een al jaren feitelijke situatie betreft moet voor het onderzoek worden uitgegaan van de situatie zonder het landbouwmechanisatiebedrijf. In die bestaande situatie zou het terrein onderdeel uitmaken van de kalverhouderij. Het vervolg van deze rapportage gaat er van uit dat het landbouwmechanisatiebedrijf niet aanwezig is.

3.2 Mogelijke effecten

De effecten op beschermde soorten zijn beoordeeld op basis van de voorgenomen ingreep. Uitgangspunten hiervoor zijn:

- het bouwrijp maken van de noordelijke helft van het perceel (grasland en tuin)
- het eventueel verwijderen van opgaande vegetatie (bomen en struiken)
- het bouwen van een loods
- het in gebruik nemen van het perceel als een landbouwmechanisatiebedrijf
- het uitbreiden van de wegverharding.

Bestaand gebruik:

In de bestaande situatie is het perceel in gebruik als kalverhouderij, met bedrijfswoning en omliggende gronden (tuin/weiland). Veeteelt is een belangrijke bron van ammoniakemissie in Nederland hetgeen kan leiden tot verzuring en vermeting. Land wordt geschikt gemaakt en bewerkt waarbij vaak sprake is van zware machines hetgeen kan leiden tot mechanische verstoring en verstoring door geluid en optische beweging.

Nieuw gebruik: Landbouwmechanisatiebedrijf

In de nieuwe situatie wordt een bedrijfshal gerealiseerd en vindt uitbreiding plaats van verhard oppervlak. Het realiseren van een bedrijf heeft vele tijdelijke en permanente gevolgen op de natuur. Meest duidelijk is het verlies aan oppervlakte: waar woningen of bedrijven staan is geen natuur mogelijk. Gezien het bestaande gebruik is dat hier niet aan de orde. Door de aanleg kunnen ook migratieroutes verbroken worden of treedt versnippering op van een netwerk van natuurgebieden. Het LMB ligt midden in een agrarisch gebied op een bestaand bedrijfsperceel. Genoemde gevolgen lijken daarmee niet waarschijnlijk.

In de aanlegfase is verder vooral verstoring mogelijk door geluid, licht, trillingen etc.

Als het bedrijf eenmaal in gebruik is genomen, is er naast een permanente verandering in licht- en geluidsbelasting ook sprake van nevenactiviteiten zoals toenemend wegverkeer, hetgeen een hogere druk legt op de eventueel aanwezige natuurwaarden.

Afhankelijk van het type bedrijf kan het in gebruik ook leiden tot emissie of lozing van vervuilende stoffen, zoals bijv. risico's van bovengrondse opslag van olie.

De afstand tot het Natura2000 gebied Veluwerandmeer bedraagt ca. 2,8km, de afstand tot de Veluwe bedraagt ca. 4 km. Op ruim 300m is een verwevingsgebied van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) gelegen, rond de Eekterbeek. Mogelijke effecten zijn beschreven in H5, de effecten per soortgroep zijn, indien relevant, nader gespecificeerd in H4.

3.3 Bronnenonderzoek

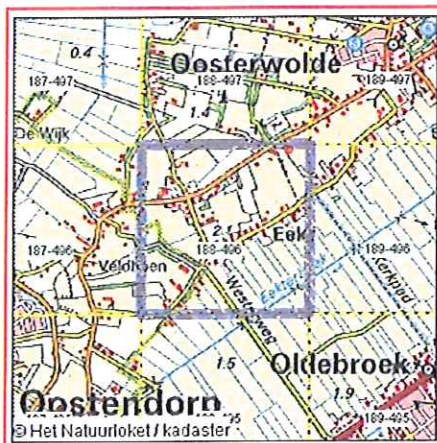
Het plangebied Westerweg 14 Oosterwolde ligt in de kilometerhok x:188 / y:496. Een eerste indruk van mogelijk aanwezige beschermde soorten geeft het Natuurloket (www.natuurloket.nl). Het plangebied heeft een oppervlak van ca. 6000m². Dit is overigens slechts ca. een 0.6% van het kilometerhok waarvan brongegevens beschikbaar zijn.

In onderstaande tabel zijn de gegevens van het natuurloket weergegeven.

Tabel 1: Rapportage Natuurloket (september 2009) voor kilometerhok x:188 / y:496
FF1 = Flora- en faunawet categorie 1 (vrijstelling); FF23 = Flora- en faunawet categorie 2 of 3 (strik(er) beschermd); H/V = Habitatrichtlijn / Vogelrichtlijn; RL = Rode lijst

Rapportage voor kilometerhok X:188 / Y:496						
Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid* Detail*
Vaatplanten						niet - 1975-1990
Mossen						slecht 1997-2007
Korstmossen					1	slecht 51-100% 1992-2007
Paddestoelen						niet 1992-2007
Zoogdieren	1	1		1		slecht 51-100% 1997-2007
Broedvogels			1		1	slecht 0% 1996-2007
Watervogels						goed 0% 96/97-06/07
Reptielen						niet 1992-2007
Amfibieën						niet 1992-2007
Vissen						niet 1992-2007
Dagvlinders						slecht 1998-2008
Nachtvlinders						niet 1980-2008
Libellen						niet 1993-2007
Sprinkhanen					0	redelijk 1993-2007
Overige ongewervelden						niet 1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

* Legenda

FF1 = Flora- en faunawet lijst 1 (vrijstelling)
FF23 = Flora- en faunawet lijst 2 + 3 (streng beschermd)
Hrl = Habitatrichtlijn (alleen bijlage 2 en 4)
RL = Rode Lijst
(#) = tevens [meetnetgegevens](#) verzameld.

Volledigheid onderzoek:
Hiermee wordt aangegeven of op basis van de gebrachte bezoeken een volledig overzicht is te verwachten van de soorten van de betreffende soortgroep. Een [toelichting](#) op deze categorieën kunt u vinden onderaan deze rapportage.

Detail: Met dit percentage wordt aangegeven welk aandeel van alle van dit kilometerhok beschikbare gegevens van Rode Lijstsoorten en wettelijk beschermde soorten op gedetailleerder niveau beschikbaar is.

Actualiteit: per groep is aangegeven uit welke periode de gegevens zijn opgenomen.

niet van toepassing

In dit kilometerhok zijn alleen de watervogels volledig onderzocht, maar hiervan zijn geen soorten bekend. Broedvogels en zoogdieren zijn slecht onderzocht. Er is een broedvogel van de rode lijst bekend en zoogdieren uit FF-wet tabellen 1 en 2/3

Gezien de zeer beperkte beschikbaarheid van deze gegevens in relatie tot de kosten (ca. € 1.100 voor de zoogdieren en de vogels) zijn deze niet opgevraagd bij het Natuurloket.

Om een zo goed beeld te krijgen van in de regio voorkomende beschermde soorten is gebruik gemaakt van openbaar toegankelijke en betrouwbare bronnen, waaronder

verspreidingsatlassen, recente artikelen, onderzoeksrapporten en internetsites (zie literatuurlijst).

3.4 Locatiebezoek

Tijdens een locatiebezoek op 13 augustus 2009 is het perceel en de directe omgeving opgenomen. Een quick-scan kan overigens slechts uitsluitel geven over de aanwezigheid van soorten op dat moment. Een veldinventarisatie omvat verscheidene opnamerondes die seizoensgebonden zijn en volgens standaardmethoden worden uitgevoerd. Daarom is een inschatting gemaakt van de geschiktheid van het plangebied voor mogelijk hier voorkomende soorten.

Het maaiveld ligt ca. 2m+NAP, het grondwater ligt op ca. 1.8m onder MV. De bovenlaag bestaat hoofdzakelijk uit Holocene dekzanden, met afhankelijk van het gebruik een al dan niet verstoorde bovenlaag. Vanuit de Veluwe stroomt het water richting randmeren. Het LMB ligt in een agrarisch gebied met bemeste graslanden, maïsakkers en aan de noordgrens een kleine houtwal.

4 Effecten Flora en Fauna

Bij de soortenbescherming is de Flora- en faunawet van belang. In deze wet is bepaald dat beschermde dieren, die in de wet zijn of worden aanwezen, niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden, dat planten niet geplukt of verzameld mogen worden en dat het niet is toegestaan om nesten, holen of andere voortplantingsplaatsen of vaste rustplaatsen te beschadigen, te vernietigen of te verstoren. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'nee, tenzij' beginsel.

4.1 Flora

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde en bedreigde soorten aangetroffen en op basis van de terreinkenmerken ook niet in de onderzoekslocatie te verwachten. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch een vrijstelling van verbodsartikel 8 van de Flora- en faunawet voor laag beschermde soorten. Het aanvragen van een ontheffing annex art. 75 is voor flora niet aan de orde.

4.2 Amfibieën

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën aangetroffen. Gezien de afwezigheid van geschikt voortplantingswater in de directe omgeving zijn deze soorten ook niet te verwachten. Het is overigens niet uit te sluiten dat sporadisch een amfibie door het weiland en over het perceel trekt. De voorgenomen ingreep zal hierop geen effect hebben, noch op aantasting van het leefgebied. Een ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en Faunawet hoeft voor amfibieën derhalve niet te worden aangevraagd.

4.3 Zoogdieren

Uit de gegevens van het natuurloket blijkt uit de gegevens dat soorten bekend zijn uit tabel 1 en uit tabel 2/3 van de Flora- en Faunawet. Van de algemene soorten is het haas uit eigen waarneming in de omgeving gezien. Verder zijn soorten als Egel, Veldmuis, Mol en Ree in de omgeving te verwachten.

Bij de planrealisatie zullen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren verloren kunnen gaan. Het aanvragen van een ontheffing is voor deze soorten hier echter niet aan de orde, omdat automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen 9 en 11 uit de Flora- en Faunawet geldt.

Het is niet ondenkbaar dat vleermuizen in de omgeving jagen. Vanuit de omgeving is de gewone dwergvleermuis bekend (www.waarneming.nl). De Gewone dwergvleermuis is overwegend gebouwbewonend. (Kraam)kolonies zijn in Nederland vooral in gebouwen, in spouwmuren, achter betimmering en daklijsten, of onder dakpannen gevonden. Groepsgroottes lopen uiteen van enkele tientallen tot meer dan tweehonderd dieren. Gewone dwergvleermuizen zijn plaatstrouw, maar gebruiken meerdere verblijfplaatsen en verhuizen relatief vaak. Ze jagen hoofdzakelijk binnen en straal van 2-5 km van de verblijfplaats. Vliegroutes volgen zoveel mogelijk lijnvormige structuren. De Gewone dwergvleermuis is in Nederland de meest algemene soort. Hij kan vrijwel overal in Nederland worden aangetroffen. Bij het bezoek zijn geen vleermuizen of sporen hiervan aangetroffen. Er is verder geen nader onderzoek uitgevoerd. De formele ingreep heeft geen betrekking op het slopen van panden. De feitelijke ingreep betreft vervanging van de bestaande werkplaats en loods door een nieuwe.

Omdat geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn en er geen aantasting plaatsvindt van (potentieel) onmisbare vliegroutes en foerageergebied is er als gevolg van de beoogde plannen geen schade te verwachten op vleermuizen. Het aanvragen van een ontheffing is voor vleermuizen niet aan de orde.

Een ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet hoeft voor zoogdieren derhalve niet te worden aangevraagd.

4.4 Vogels

Er is geen volledige broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Op basis van waarnemingen tijdens het veldbezoek, de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens en ervaring is een uitspraak gedaan over de mogelijke soortensamenstelling.

Aan de hand van de terreinkenmerken is vastgesteld dat de onderzoekslocatie zelf nauwelijks en de directe omgeving een beperkte waarde heeft als broedgebied voor vogels. De houtwal aan de achterzijde is hiervoor wel geschikt, maar blijft verder ongewijzigd. Het terrein zal zo mogelijk landschappelijk worden ingepast. Initiatieven daarvoor zijn reeds met SBNL te Veenendaal-De Klomp besproken. De verwachting bestaat dat de inpassing positieve gevolgen heeft voor de natuurwaarden ter plaatse.

In het algemeen kan worden gesteld dat ingrepen in het plangebied tijdens het broedseizoen (15 maart – 15 juli) sterke negatieve effecten hebben op de meeste vogelsoorten door vernietiging van broedplaatsen en verstoring van de reproductie. Wettelijk gezien wordt daarom ook geen ontheffing verleend indien (broed)vogels worden verstoord.

De effecten op (broed)vogels in het plangebied en de directe omgeving zullen beperkt zijn. Indien voor of na het broedseizoen bomen, struweel en vegetatie worden verwijderd, blijven effecten tijdens het broedseizoen naar verwachting beperkt. In de directe omgeving zijn er voldoende alternatieven om voedsel te zoeken.

Eventuele nestlocaties binnen en buiten de onderzoekslocaties mogen niet worden verstoord. Op de onderzoekslocaties zijn geen nestplaatsen van vogelsoorten met een vaste verblijfplaats te verwachten zoals spechten, roofvogels en uilen.

Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels. Is dat niet mogelijk dan dient aantoonbaar te zijn onderzocht dat er geen verstoring van broedvogels heeft plaatsgevonden.

4.5 Reptielen

Tijdens het veldbezoek zijn geen reptielen aangetroffen. Gezien de afwezigheid van geschikt biotoop zijn deze soorten ook niet in het plangebied te verwachten. Een ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en Faunawet hoeft voor reptielen derhalve niet te worden aangevraagd.

4.6 Vlinders

Het biotoop geeft geen aanleiding te veronderstellen dat beschermde soorten in het plangebied zullen voorkomen. Een ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en Faunawet hoeft voor vlinders derhalve niet te worden aangevraagd.

4.7 Libellen

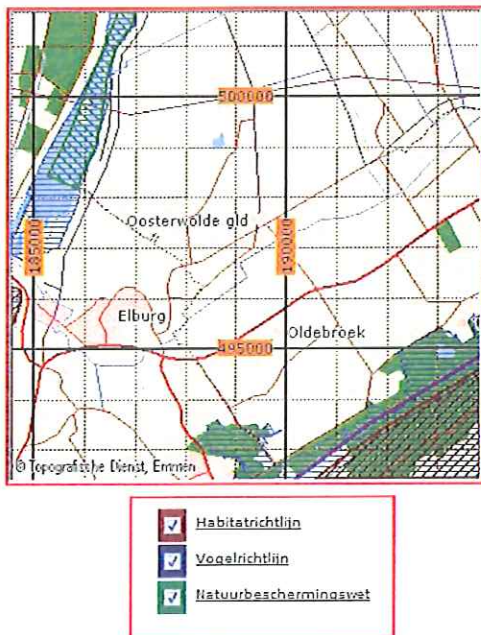
Gezien het ontbreken van oppervlaktewater in of in de nabije omgeving van het plangebied zijn geen beschermde soorten libellen te verwachten. Een ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en Faunawet hoeft voor libellen derhalve niet te worden aangevraagd.

5 Gebiedsbescherming

Als het plangebied is gelegen in de nabijheid van gebieden die zijn aangewezen als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) of van gebieden die zijn aangewezen als Speciale Beschermingszone (SBZ) in de zin van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, is onderzoek noodzakelijk om inzicht te krijgen in de eventuele gevolgen van de geplande ontwikkelingen op de aanwezige natuurwaarden.

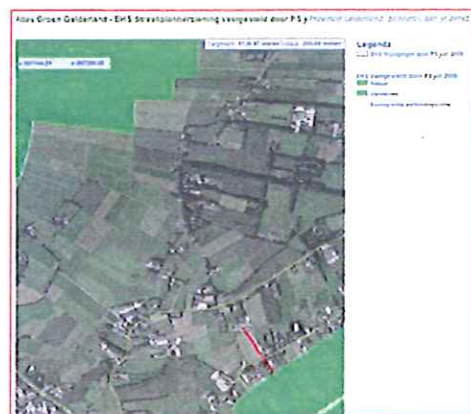
5.1 Natura 2000

Natura 2000 is het grootste initiatief op het gebied van natuurbescherming in Europa. Het is een samenhangend, Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Het netwerk wordt gerealiseerd door bijdragen van alle lidstaten van de Europese Unie. Behoud en herstel van de biodiversiteit in de Europese Unie is het doel. De Natura 2000-gebieden worden aangewezen op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. De totale oppervlakte van Nederlandse natuurgebieden dat valt onder Natura 2000 is op het land circa 330.000 hectare en op het water circa 770.000 hectare. (o.a. Waddenzee, IJsselmeer en Delta).

Het plangebied is gelegen tussen de twee Natura 2000-gebieden 'Veluwe' en 'Veluwerandmeren' (zie figuur).

Hierover is op 25 augustus 2009 contact geweest met de heer T. Portegijs van de provincie Gelderland. Gezien de ruime afstand van het plangebied tot aan deze gebieden (minimaal 2,8 kilometer) en de aard van de geplande ontwikkelingen, kan worden aangenomen dat er geen sprake is van een significant effect op de kwalificerende natuurwaarden binnen deze beschermde gebieden.

5.2 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

De ingreep vindt plaats buiten de begrenzing van de EHS. Op basis van de ligging van het plangebied ten opzichte van de begrenzing van de EHS (verweingsgebied op ca. 310m: de ecologische verbindingzone langs de Eekterbeek) mag aangenomen worden dat er geen effecten zijn te verwachten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het EHS-gebied Veluwe. Specifieke maatregelen of aanvullend onderzoek worden niet nodig geacht.

5.3 Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de waarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt 'externe werking' genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied. Deze 'onbegrensde' biedt veel ruimte tot interpretaties. Uitgangspunt is dat externe werking de bestaande activiteiten zo weinig mogelijk hindert.

De indicatoren voor verstoring en verslechtering noemt de Leidraad van de Europese Commissie (2000):

- Verslechtering van de kwaliteit van een habitat treedt op wanneer in een bepaald gebied de door dit habitat ingenomen oppervlakte afneemt of wanneer het met de specifieke structuur en functies die voor de instandhouding van het habitat op langere termijn noodzakelijk zijn, dan wel met de staat van instandhouding van de met dit habitat geassocieerde typische soorten, in dalende lijn gaat in vergelijking met de begintoestand.
- Verstoring van een soort in een gebied treedt op wanneer uit populatiedynamische gegevens betreffende de soort in dat gebied blijkt dat de soort het gevaar loopt, in vergelijking met de begintoestand, niet langer een levensvatbare component van het natuurlijke habitat te zullen blijven.

De realisatie van het plan heeft geen van de genoemde effecten tot gevolg, waarmee externe werking niet waarschijnlijk is.

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Algemeen

Verschillende soorten planten en dieren worden beschermd in de Flora- en faunawet. Ten behoeve hiervan zijn, op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn, speciale beschermingsgebieden aangewezen. Een ruimtelijke ontwikkeling is alleen mogelijk als duidelijk is dat geen van de beschermde dieren wordt verontrust, dat de nesten, hollen of andere verblijfsplaatsen niet worden vernield, beschadigd of verstoord en dat planten niet worden verwijderd van hun groeiplaats.

Adviesbureau Groenewold Milieu & Natuur heeft in opdracht van ECM Dialoog bv, namens LMB Wielink te Oosterwolde een quick-scan natuurtoets uitgevoerd.

6.2 Flora- en Faunawet

Voor aanvang van de werkzaamheden is het niet noodzakelijk om een ontheffing ex art. 75 van de Flora- en Faunawet aan te vragen voor de algemene soorten en de strikt beschermde soorten. De werkzaamheden vinden zoveel mogelijk plaats in de periode die voor aanwezige beschermde soorten de minste schade op zal leveren. Voor de algemene soorten geldt een vrijstelling. De werkzaamheden brengen het voortbestaan van strikt beschermde soorten niet in gevaar. Een ontheffing of eventuele compensatie is hier niet van toepassing. Er vinden geen overtredingen van de verbodsbepalingen plaats.

Uitvoering van een vervolgonderzoek is hiermee niet noodzakelijk.

6.3 Natuurbeschermingswet

Op basis van de ligging en aard van de ruimtelijke ingrepen kan geconcludeerd worden dat deze ingreep geen negatieve invloed heeft op de specifieke natuurwaarden. De in de omgeving aanwezige Natura 2000 gebieden Veluwerandmeren en Veluwe ligt op zodanig grote afstand in relatie tot de ingreep (>2.8 km) dat geen externe werking plaats vindt door de realisatie van het plan. Hiermee is een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet niet nodig. Er zijn geen negatieve gevolgen te verwachten op de instandhoudingsdoelstellingen. Aanvullend onderzoek is derhalve niet nodig.

6.4 EHS

De ingreep vindt plaats buiten de begrenzing van de EHS. Op basis van de ligging van het plangebied ten opzichte van de begrenzing van de EHS mag aangenomen worden dat er geen effecten zijn te verwachten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het EHS-gebied Veluwe (ecologische verbindingzone Eekterbeek). Specifieke maatregelen of aanvullend onderzoek worden niet nodig geacht.

6.5 Voorbehoud en zorgplicht

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op beperkte inventarisatiegegevens van derden, literatuuronderzoek en een verkennend terreinbezoek.

Om de risico's op verstoring van beschermde soorten op het werkterrein te minimaliseren, wordt aanbevolen om voorafgaand aan de werkzaamheden het terrein te controleren op de aanwezigheid van beschermde soorten.

Voor alle beschermde soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het voorkomen van verontrusting of verstoring in de kwetsbare perioden zoals de broed-/voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De kwetsbare perioden voor de verschillende soortgroepen zijn niet allen gelijk. Als 'veilige' periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half augustus tot half november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en dieren als vleermuizen, overige zoogdieren en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Indien een plangebied in die periode bouwrijp wordt gemaakt, geeft realisatie gedurende het winterseizoen en het daarop volgende voorjaar meestal geen problemen. Vaak is het voldoende rekening te houden met de broedtijd (15 maart-15 juli).

Als bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kwetsbare perioden van de soorten, is het zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die tijd ongeschikt is als leefgebied voor die soorten. Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, of kunnen bomen buiten het broedseizoen worden gekapt, zodat er geen vogels gaan broeden.

Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen te worden genomen om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te voorkomen (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen).

Bij het aantoonbaar uitvoeren van werkzaamheden volgens de 'Gedragscode Flora- en Faunawet voor de bouw en ontwikkelsector' hoeft geen vrijstelling te worden aangevraagd bij de aanwezigheid van vogels of soorten uit Tabel 2 van de Flora- en Faunawet.

7 Advies:

- Uitvoering van de werkzaamheden zoveel mogelijk laten plaatsvinden buiten de broedperiode (15 maart-15 juli). Overigens mogen ook vroege of late legfels niet worden verstoord.
- Bij uitvoering van de werkzaamheden altijd invulling geven aan de algemene 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en Faunawet), wat inhoudt dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Eventuele uitvoering volgens de 'Gedragscode Flora- en Faunawet voor de bouw en ontwikkelsector' geeft hiervoor een goede basis.
- Bij onderzoek naar de landschappelijke inpassing bezien of aansluiting op de bestaande houtwal aan de noordzijde realiseerbaar is.

8 Literatuur:

- Arcadis 2006, Gedragscode Flora- en Faunawet voor de bouw- en ontwikkelingssector.
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. Van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, 3de herziene druk.
- EcoGroen Advies, 2004. Ecologisch onderzoek bedrijventerrein Broeklanden
- Gemeente Oldebroek, 2008. Bestemmingsplan Noordeinde (toelichting)
- Gemeente Oldebroek, 2009. Waterplan Oldebroek 2009-2015 en toelichting
- Gemeente Oldebroek, 2008. Wijziging bestemmingsplan Oosterwolde dorp 2005
- Gemeente Oldebroek 2007 / Bugel Hajema. Partiële herziening van het bestemmingsplan Buitengebied Oosterwolde tevens ruimtelijke onderbouwing ex. artikel 19, lid 2 WRO ten behoeve van de aanleg van de hoofdaardgastransportleiding Hattem-Flevocentrale (toelichting)
- Janssen, J.A.M. en Schaminée, J.H.J., 2008: Soorten van de habitatrichtlijn
- Lange, R., P. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek, 1994. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten.
- Lenders, H.J.R., C.C.H. Marijnissen & R.P.W.H. Felix, 1993. Waarnemen en herkennen van amfibieën en reptielen in het veld. Uitgave van de Stichting RAVON, Nijmegen.
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- LNV, 1993. Structuurschema Groene Ruimte: het landelijk gebied de moeite waard. Ministerie van LNV, Den Haag.
- LNV, 2009. Besluit Rode lijsten flora en fauna. Ministerie van LNV, Den Haag.
- LNV, 2005a. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! Ministerie van LNV, Den Haag.
- LNV, 2005b. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van LNV, Den Haag.
- LNV, 2005c. Checklist gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998
- Provincie Gelderland:, 2009 EHS Streekplanherziening
- www.Natuurloket.nl
- www.RAVON.nl
- www.waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland)
- <http://geodata2.prv.gelderland.nl/>
- <http://www.vleermuis.net>
- Waterschap Veluwe, 2009. Beheers- en onderhoudsplan (BOP) cluster Puttenerbeek
- Waterschap Veluwe, 2007. Stroomgebieduitwerkingsplan, Elburg – Oldebroek, Een partiële herziening van het Waterbeheerplan Veluwe (periode 2007 - 2010)

Bijlagen:

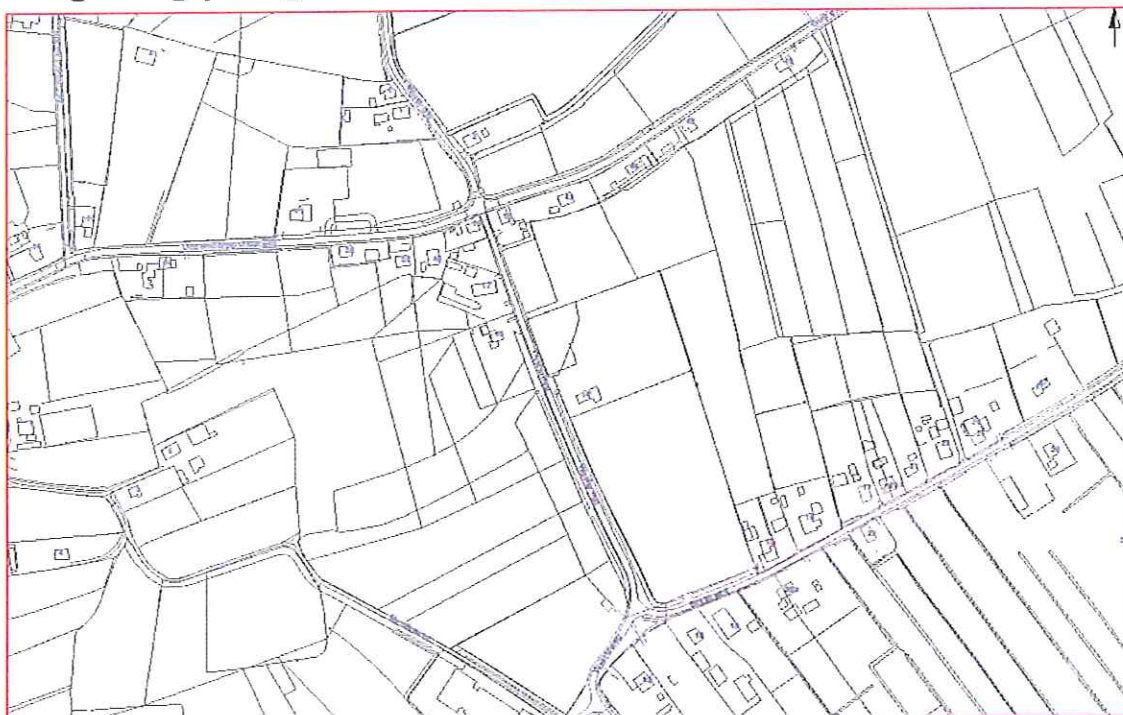
1. Overzicht situatie
2. Foto's omgeving
3. Info wettelijk kader

Bijlage 1:

Overzicht situatie

Omgeving plangebied

Bijlage 2:

Figuren

Foto's Plangebied en omgeving – Augustus 2009

Bijlage 3:

Wettelijk kader

Samenvatting Natuurwetgeving

Inleiding

In deze bijlage worden in het kort het wettelijk kader en de toepassing op ruimtelijke ingrepen en beheer beschreven. Het geeft aan hoe de wettelijke toetsingskaders bij het opstellen van ecologische beoordelingen zijn toegepast.

De bescherming van natuur in Nederland is vastgelegd in Europese en nationale wet- en regelgeving, waarin een onderscheid wordt gemaakt tussen soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is in Nederland verankerd in de Flora- en faunawet, de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet 1998. Tevens wordt kort ingegaan op de betekenis van Rode lijsten en de Ecologische Hoofdstructuur bij ecologische toetsingen.

Flora- en faunawet¹

Het doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. De Flora- en faunawet kent zowel een zorgplicht als verbodsbepalingen. De zorgplicht geldt te allen tijde voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving, voor iedereen en in alle gevallen. De verbodsbepalingen zijn gebaseerd op het 'nee, tenzij' principe. Dat betekent dat alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten in principe verboden zijn (zie kader).

Verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet (verkort)

Artikel 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op een andere manier van de groeiplaats verwijderen van beschermde planten.

Artikel 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde dieren.

Artikel 10: Het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.

Artikel 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren.

Artikel 12: Het zoeken, beschadigen of uit het nest halen van eieren van beschermde dieren.

Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van beschermde planten en dieren.

Artikel 75 bepaalt dat vrijstellingen en ontheffingen van deze verbodsbepalingen kunnen worden verleend. Het toetsingskader is begin 2005 gewijzigd door middel van een Algemene Maatregel van Bestuur, doorgaans aangeduid als de AMvB artikel 75. Er gelden verschillende regels voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ingrepen en die in het kader van bestendig gebruik en beheer.

Er bestaan drie beschermingsregimes corresponderend met drie verschillende groepen beschermde soorten, opgenomen in drie bijbehorende tabellen in de LNV- brochure.

Tabel 1. De algemene beschermde soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer. Ontheffing ten behoeve van andere activiteiten kan worden verleend, mits de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is ('lichte toetsing').

¹ Deze paragraaf is in belangrijke mate ontleend aan de brochure 'Buiten aan het werk?' (LNV, 2005a).

Tabel 2. De overige beschermde soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en van bestendig gebruik en beheer, als op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Anders is ontheffing noodzakelijk, na lichte toetsing.

Tabel 3. De strikt beschermde soorten

Dit zijn alle vogelsoorten en verder de planten- en diersoorten vermeld in Bijlage 4 van de Habitatrichtlijn of in Bijlage 1 van de AMvB artikel 75. Voor bestendig gebruik en beheer geldt ook voor deze soorten een vrijstelling, mits men werkt op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Voor verstoring (met wezenlijke invloed) van deze soorten kan geen vrijstelling of ontheffing worden verkregen. Voor ruimtelijke ingrepen is altijd een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Deze kan worden verleend na een uitgebreide toetsing.

De uitgebreide toetsing houdt in dat ontheffing alleen kan worden verleend als:

1. Er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
2. Er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is;
3. Er sprake is van een in de wet genoemde reden van openbaar belang;
4. Er zorgvuldig wordt gehandeld.

Bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud in de bosbouw en landbouw en uitvoering in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling worden genoemd als openbaar belang. Zorgvuldig handelen betekent het actief optreden om alle mogelijke schade aan een soort te voorkomen, zodanig dat geen wezenlijke negatieve invloed op de relevante populatie van de soort optreedt. Mitigatie (het vermijden of verzachten van negatieve effecten) en compensatie (het aanbieden van vervangend leefgebied) kunnen deel uitmaken van het zorgvuldig handelen.

Samenvatting toetsingskader Flora- en faunawet

Het toetsingskader van de Flora- en faunawet voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig gebruik en beheer luidt dus:

1. Komen er soorten uit Tabel 1 voor? Hiervoor geldt een vrijstelling. Alleen de zorgplicht is van toepassing.
2. Komen er soorten uit Tabel 2 voor? Dan geldt een vrijstelling (mits gedragscode) of moet ontheffing worden aangevraagd (lichte toetsing).
3. Komen er soorten uit Tabel 3 voor? Er geldt een vrijstelling voor bestendig gebruik en beheer (mits gedragscode; niet voor art. 10). In overige gevallen is altijd ontheffing nodig (uitgebreide toetsing).

Natuurbeschermingswet 1998²

De Natuurbeschermingswet 1998 (kortweg: Nbwet) vormt de invulling van de gebiedsbescherming van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en heeft als doel het beschermen en instandhouding van bijzondere gebieden in Nederland. De Nbwet kent verschillende soorten beschermde gebieden. De belangrijkste zijn de Natura 2000-gebieden (oftewel Vogel- en Habitatrichtlijngebieden oftewel Speciale Beschermingszones) en de beschermde natuurmonumenten. De aanwijzingsbesluiten van deze gebieden bevatten een kaart en een toelichting, waarin de instandhoudingdoelstellingen staan verwoord (zie www.minlnv.nl).

² Hierbij is gebruik gemaakt van de brochure 'Algemene handreiking natuurbeschermingswet 1998 (LNV, 2005b)

Voor Natura 2000-gebieden dient een beheersplan te worden opgesteld. Daarin staat o.a. welke maatregelen nodig zijn om de natuurdoelen te halen en welk (bestaand en toekomstig) gebruik al dan niet vergunningplichtig is.

Projecten en handelingen, die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben en die niet nodig zijn voor of verband houden met het beheer, zijn verboden. Hiervoor kan door het bevoegd gezag (meestal Gedeputeerde Staten, soms de minister van LNV) vergunning worden verleend op grond van artikel 19d. Voor plannen (bij voorbeeld bestemmingsplannen, streekplannen, waterhuishoudingplannen) geldt dat goedkeuring van het bevoegd gezag op grond van artikel 19j nodig is. Ook activiteiten buiten het Natura 2000-gebied kunnen vergunningplichtig zijn als er negatieve effecten door 'externe werking' kunnen optreden. De vergunning of goedkeuring kan pas worden afgegeven nadat een 'habitattoets' het bevoegd gezag de zekerheid heeft gegeven dat het gebied niet wordt aangetast.

Habitattoets

In de 'oriëntatiefase' – voorheen ook wel 'voortoets' genoemd – wordt onderzocht of een plan, project of handeling (kortweg: 'activiteit'), gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, mogelijk schadelijke gevolgen heeft voor een Natura 2000-gebied en zo ja of deze gevolgen significant kunnen zijn. De gevolgen moeten worden beoordeeld in samenhang met die van andere plannen en projecten ('cumulatieve effecten'). Als er geen effecten zijn, is de kous daarmee af. Als de effecten klein zijn, volgt een verslechterings- en verstoringstoets'. Bij mogelijke significante effecten volgt een 'passende beoordeling'.

In de verslechterings- en verstoringstoets worden de effecten gespecificeerd. Daarbij hoeft dan niet meer naar cumulatieve effecten te worden gekeken. Het bevoegd gezag beoordeelt of de effecten aanvaardbaar zijn of niet. Aan de vergunning kunnen beperkende voorwaarden worden verbonden (mitigatie en compensatie).

De passende beoordeling is veel uitgebreider. Op basis van de beste wetenschappelijke kennis dienen de effecten op de habitats en soorten te worden ingeschat, rekening houdende met cumulatieve effecten.

Als de passende beoordeling uitwijst dat er slechts beperkte effecten zijn, dan dient vergunning te worden aangevraagd, die wordt verleend indien de effecten aanvaardbaar worden geacht. Als er significante effecten zijn, dan mag vergunning alleen worden verleend als er voldaan is aan alle drie onderstaande ADC-criteria:

- Er zijn geen geschikte Alternatieven.
- Er is sprake van Dwingende redenen van groot openbaar belang, waaronder redenen van sociale en economische aard.
- Er is voorzien in exacte en tijdige Compensatie.

Als er sprake is van aantasting van een gebied dat is aangewezen ter bescherming van prioritair natuurlijk habitat of een prioritaire soort, dient eerst door de minister van LNV aan de Europese Commissie advies te worden gevraagd. Bovendien is het aantal redenen van groot openbaar belang beperkt. Het toetsingskader voor beschermde natuurmonumenten is zeer vergelijkbaar, echter de procedure en de speelruimte van het bevoegd gezag wijken op enkele ondergeschikte punten af.

Zorgplicht

Artikel 19l legt aan iedereen een zorgplicht voor beschermde natuurgebieden op. Deze zorg houdt in ieder geval in dat ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat een handeling nadelige gevolgen heeft, verplicht is die handeling achterwege te laten of, als

dat redelijkerwijs niet kan worden geleverd, eventuele gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. De nadelige handelingen hebben betrekking op de instandhoudingsdoelen in het geval van een Natura 2000-gebied en op de wezenlijke kenmerken in het geval van een beschermd natuurmonument.

Rode lijsten

Rode lijsten zijn geen wettelijke instrumenten, maar zijn sturend voor beleid. Zij dienen om prioriteiten in middelen en maatregelen te kunnen bepalen. Bij het beoordelen van maatregelen en ingrepen kunnen de Rode lijsten echter wel een belangrijke rol spelen. Er zijn nu landelijke Rode lijsten vastgesteld voor paddenstoelen, korstmossen, mossen, vaatplanten, platwormen, land- en zoetwaterweekdieren, bijen, dagvlinders, haften, kokerjuffers, libellen, sprinkhanen en krekels, steenvliegen, vissen, amfibieën, reptielen, zoogdieren en vogels (LNV 2004). Een aantal provincies heeft aanvullende provinciale Rode lijsten opgesteld.

Van soorten op de Rode lijst moet worden aangenomen dat negatieve effecten van ingrepen de gunstige staat van instandhouding relatief gemakkelijk in gevaar brengen. Waar het beschermde soorten betreft zal er dus extra aandacht aan mitigatie en compensatie moeten worden besteed. Bij niet-beschermde soorten of soortgroepen kunnen op grond van de zorgplicht extra maatregelen worden geleverd. Bij een aantal soortgroepen gaat het echter om tientallen of honderden moeilijk vast te stellen soorten, waardoor de waarde voor praktische toepassingen vaak beperkt is.

Ecologische Hoofdstructuur

Het Rijk heeft de ontwikkeling van gebiedenbeleid vastgelegd in een aantal documenten, waarvan de Planologische Kernbeslissing (PKB) Structuurschema Groene Ruimte (LNV, 1993) de belangrijkste maatregelen bevat van het nationaal ruimtelijk beleid voor onder meer natuur en landschap. Onderdeel hiervan is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), die bestaat uit een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden verbonden door verbindingzones. De begrenzing van de EHS is een provinciale taak. De Ecologische Hoofdstructuur is uitgewerkt in provinciale streekplannen. Ruimtelijke plannen van gemeenten moeten hieraan worden getoetst. De EHS is de afgelopen jaren in gebiedsplannen nader begrensd (vaak op perceelsniveau), waarbij per begrensde eenheid natuurdoeltypen zijn aangewezen.

In of in de nabijheid van beschermde natuurgebieden geldt het 'nee, tenzij'-regime. Nieuwe plannen, projecten of handelingen zijn niet toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Hiervan kan alleen worden afgeweken als er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. In dat geval moet de initiatiefnemer maatregelen treffen om de nadelige effecten weg te nemen of te ondervangen, en waar dat niet volstaat te compenseren door het realiseren van gelijkwaardige gebieden, liefst in of nabij het aangetaste gebied. Ook financiële compensatie is mogelijk.